

 Fagskolen i Nord				Dok.id.: 1.8.3.1.1
Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021				Dok.type: Styringsdokumenter
Versjon: 3.01	Skrevet av: Liv Langgård	Gjelder fra: 22.06.2022	Godkjent av: Harry Haugen	Sidenr: 1 av 51

Fagskolen i Nord

Studieplan for fagskoleutdanning i

PSYKISK HELSEARBEID OG RUSARBEID

Studieplanen bygger på
"Nasjonal plan for fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og
rusarbeid", NUFHO 2013. Læringsutbyttebeskrivelse (LUB) i
henhold til NKR våren 2015

Revidert vår 2020

1.0 INNLEDNING.....	4
1.1 Generelt om fagskoleutdanningen i helse- og oppvekstfag.....	4

1.2 Generelt om studiet.....	4
1.3 Yrkesfunksjon og yrkeskompetanse	5
2.0 LÆRINGSUTBYTTE FOR UTDANNINGEN	6
3.0 OPPTAKSKRAV	8
3.1 Ordinært opptakskrav.....	8
3.2 Betinget opptak	8
3.3 Realkompetanseopptak	8
3.4 Søkere med utenlandsk utdanning.....	8
3.5 Forhåndsløfte.....	8
3.6 Fritak	8
3.7 Politiattest.....	8
4.0 ORGANISERING AV STUDIET MED ARBEIDS- OG VURDERINGSFORMER.....	9
4.1 Fag- og timefordeling.....	9
4.2 Forventet arbeidsmengde individuelle oppgaver og selvstudie	9
4.3 Forventet arbeidsmengde gruppearbeid.....	9
5.0 UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER.....	10
5.1 Samarbeid med yrkesfeltet.....	10
5.2 Arbeidsmetoder	10
5.3 Gruppearbeid	10
5.4 Veiledning	11
5.5 Forelesninger, prosjektarbeid og problemløsende læringsmetode.....	11
5.6 Ansvar for egen læring.....	11
6.0 VURDERINGS- OG EKSAMENSFORMER	11
6.1 Obligatoriske oppgaver	12
6.2 Karakterskala	12
6.3 Eksamen	12
6.4 Begrunnelse for karakter ved eksamen.....	12
6.5 Ikke bestått arbeidskrav	13
6.6 Klage og klagebehandling	13
6.7 Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning	13
6.8 KS-system.....	13
7.0 KRAV TIL STUDIEDELTADELSE	13
7.1 Fravær i praksisperioden	13
7.2 Studiekontrakt	14
8.0 SKIKKETHETSVURDERING	14
9.0 SLUTTDOKUMENTASJON	14
Etter fullført og bestått høyere yrkesfaglig utdanning utstedes det vitnemål og diplom.	14
Vitnemålet omfatter de emner som inngår i utdanningen med emnets omfang i studiepoeng og de karakterene som er oppnådd. Beskrivelse av hovedprosjektet vil også framkomme. ...	14
Vitnemålet merkes med begrepet Vocational Diploma (VD) med tanke på internasjonal bruk.	14
10.0 INNHOLD I UTDANNINGEN – PSYKISK HELSEARBEID OG RUSARBEID	15
10.1 EMNE 1: FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGER I HELSE- OG OPPVEKSTFAGENE	15
10.2 EMNE 2: HELSEFREMMENDE OG FOREBYGGENDE ARBEID	17
10.3 EMNE 3: FAGSPESIFIKK KUNNSKAP OM BRUKERGRUPPENE, SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID	19

10.4 EMNE 4: BEHANDLINGSTILTAK, OPPFØLGING OG KOORDINERING	20
10.5 EMNE 5: FORDYPNINGSARBEID/ HOVEDPROSJEKT.....	22
10.6 PRAKSIS	23
11.0 LITTERATUR.....	25
11.1 OBLIGATORISK LITTERATUR.....	25
11.2 TILLEGGLITTERATUR	27
12.0 PRAKSISVEILEDER.....	29
12.1 INFORMASJON OM UTDANNINGEN	30
12.2 ANSVAR I PRAKSIS.....	31
12.3 Oppfølging i praksis	32
12.4 STUDIEKRAV TIL STUDENTEN I PRAKSISPERIODEN	32
Studenten velger en situasjon fra praksis som allerede er beskrevet i egen studentlogg. Ut fra beskrevne situasjon utformes et refleksjonsnotat (se Oppgaveskriving i læringsportalen).	32
Benytt spørsmål til hjelp for refleksjon i loggen aktivt når du reflekterer over situasjonen. Her kan du reflektere uten å henvise til teori.	33
Refleksjonsnotatet brukes videre i arbeid med individuell oppgave emne 4. Oppgavetekst til individuell oppgave emne 4 vil bli gjort kjent ved oppstart av emne 4.	33
Refleksjonsnotatet leveres inn en uke etter midtevaluering.	33
12.5 Skjema for praksis.....	34
PROSJEKT SOM PRAKSIS (kun for studenter i praksis ved eget arbeidssted)	38
12.8 TURNUSPLAN	46
12.9 Taushetserklæring	1
TAUSHETSERKLÆRING	1
12.10 OBSERVASJONSPRAKSIS	2
13.0 FORDYPNINGSOPPGAVE	5

1.0 INNLEDNING

Studieplan for fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid, er utviklet med sikte på å gi helse- og sosialpersonell med videregående opplæring, mulighet til en videreutdanning. Det kan styrke deres kompetanse i møte med nye og utvidede arbeidsoppgaver i helsevesenet og sosialsektoren. Studieplanen bygger på *Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning innen helse- og oppvekstfag, generell del* og *Nasjonal plan for psykisk helsearbeid og rusarbeid* som er godkjent av NUFHO (nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag) 8. oktober 2012.

1.1 Generelt om fagskoleutdanningen i helse- og oppvekstfag

Fagskoleutdanning er et selvstendig utdanningsnivå som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Utdanningen skal være yrkesrettet i den forstand at den skal gi grunnlag for å gå direkte ut i arbeid (St.meld. nr. 13 (2011-2012)).

Hensikten for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag er:

Utdanne reflekterte yrkesutøvere, med høy yrkesetisk standard, som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med tjenesteytere og brukere.

Fagskoleutdanningene skal sikre den enkeltes, samfunnets og arbeidslivets behov for ny kompetanse i tråd med nye oppgaver og utfordringer innen helse- og oppvekstsektoren. Dagens og morgendagens utfordringer, både i samfunnet generelt og innen helse- og oppvekstsektoren spesielt, innebærer behov for nytenkning innen utdanningene. Fagskoleutdanningene er derfor tverrfaglige, og har et klart brukerperspektiv. Med tverrfaglig i denne sammenheng menes at de er rettet mot arbeidstakere med forskjellig faglig bakgrunn innen helse- og oppvekstfagene i videregående opplæring.

Studieplanene gir ramme og innhold i fagskoleutdanningene. Hovedintensjonen er å sikre et ensartet faglig nivå, og gjøre de enkelte fagskoleutdanningene innen hvert fagområde likeverdige i hele landet.

Opptakskrav, skikkethet og politiattest er nærmere beskrevet:

Forskrift for fagskolen i Nord: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-07-07-2448>

1.2 Generelt om studiet

Helse- og oppvekstfaglig yrkesutøvelse er basert på en kombinasjon av praktiske erfaringer fra arbeid med mennesker og nyere relevant kunnskap om faget. Det er viktig å skape en praksisrettet utdanning og være praksisrelatert i innhold og arbeidsmetoder.

Studieplanen i «Psykisk helsearbeid og rusarbeid» er en av flere i en serie helse- og oppvekstfaglige fagskoleutdanninger, hvor Emne 1: Felles grunnlag for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfagene, er delvis lik i de fleste utdanningene. Denne skal bidra til at studentene utvikler nødvendig kunnskap og forståelse i en felles referanseramme for yrkesutøvere i helse- og omsorgstjenestene. Denne referanserammen skal danne basis for utvikling av felles holdninger og ferdigheter. En sentral begrunnelse for en felles grunnlagsdel er også ønsket om et bedre samarbeid mellom alle ansatte innen helse- og oppvekstsektoren. I tillegg er det et mål at studentene oppnår en breddekompetanse på tvers av faggrensene. Fag- og emneområdene i Emne 1. danner basis og skal videreføres i det enkelte fagspesifikke emnet.

Fagskoleutdanningen deles inn i 3 ulike kompetanseområder:

- ☐ Kunnskap: Om felles kunnskapsgrunnlag og referanseramme, verdier og lovverk
- ☐ Ferdigheter: Kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg.
- ☐ Generell kompetanse: Har høy yrkesetisk forståelse for pasient/bruker og fagfeltet innen rus- og psykiatri.

Kompetansetrekanten brukes som modell for å tydeliggjøre de 3 kompetanseområdene. (teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse).

1.3 Yrkesfunksjon og yrkeskompetanse

Sykdomsbildet har over tid endret seg, blant annet møter helsepersonell oftere personer med sammensatte lidelser, f.eks. innenfor psykisk- og/eller rusarbeid. Både nåtidens og fremtidens helsetilbud står overfor store utfordringer. Samhandlingsreformen (St.meld.nr. 47) medfører at arbeidsoppgaver flyttes mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten. Som følge av reformen kom ny *Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester* (2011), og nye nasjonale retningslinjer for behandling og oppfølging av personer som har psykiske lidelser i kombinasjon med rusproblemer (*Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig rus- og psykisk lidelse-ROP-lidelser» 03/2012*).

Det er ofte de mest sårbare og vanskeligstilte pasienter/brukere som har størst behov for å bli møtt av en helhetlig helsetjeneste. Fellesnevneren for dem som har et særskilt behov for samhandling og koordinering, er at de har et behandlings- og omsorgsbehov ingen av tjenesteyterne kan løse alene. Tverrfaglig samarbeid og samhandling innad i kommunal sektor og med spesialisthelsetjenesten er derfor viktig.

Fagskoleutdanningen i Psykisk helsearbeid og rusarbeid gir studentene kunnskap og forståelse i en felles referanseramme der samhandlingsreformens intensjoner legger sentrale føringer. Dette innebærer blant annet å forstå viktigheten av å forebygge fremfor å reparere, få ulike ledd i helse- og omsorgstjenesten til å jobbe sammen og styrke brukermedvirkningen.

Fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid kvalifiserer blant annet for arbeid innen:

- Kommunal helse- og omsorgstjeneste som f.eks. bo- og omsorgssentre, rehabiliteringssentre og aktivitetssentre
- Kultur- og oppvekstsektoren som f.eks. ungdomsklubber, barnehager, skoler og skolefritidsordninger
- Arbeids- og velferdsforvaltningen med f.eks. oppfølging av arbeidstrening- og attføringstiltak
- Spesialisthelsetjenesten i f.eks. tverrfaglig team og i behandlingsinstitusjoner som miljøarbeidere.

2.0 LÆRINGSUTBYTTE FOR UTDANNINGEN

Fagskoleutdanningen har som overordnet mål å utdanne helse- og sosialpersonell, med videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, innen forebygging, behandling og rehabilitering av mennesker med rus- og/eller psykiske problem og lidelser. Læringsutbyttet for utdanningen deles inn i områdene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Læringsutbyttebeskrivelsene tilsvarer nivå 5.1 i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

Kategoriene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse beskrives som:

Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
Kunnskaper er: forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper, prosedyrer innenfor fag, fagområder og / eller yrker.	Ferdigheter er: evne til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter: kognitive, praktiske, kreative og kommunikasjonsferdigheter	Generell kompetanse er: Evne til å anvende kunnskap og ferdigheter på en selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i studier og yrke.

Kunnskap	Kandidaten • har kunnskap om psykiske lidelser og ruslidelser og hvordan disse kan forebygges og behandlet • har innsikt i sentrale lover og forskrifter som regulerer rettigheter og plikter for pasienter/brukere, pårørende og yrkesutøvere innen helse- og rusomsorg • har kunnskap om hvordan helse- og omsorgstjenestene for mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser er organisert • kan oppdatere sin kunnskap innen psykisk helse- og rusarbeid for å ivareta brukeres individuelle behov • har kunnskap om etiske teorier og kommunikasjonsverktøy i arbeidet med brukere med psykiske lidelser og ruslidelser • forstår betydningen av helsefremmende og forebyggende arbeid i rehabiliteringen av brukere med psykiske lidelser og ruslidelser • har forståelse for psykiske lidelser og ruslidelser i et samfunnsperspektiv
Ferdigheter	Kandidaten • kan anvende kunnskap om mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser for å delta i planlegging, organisering og iverksetting av tiltak og metoder • kan anvende kunnskap og samhandlingskompetanse i veiledning av pasienter/brukere for å oppnå mestring og aktiv problemløsning • kan kommunisere og samhandle med pasienter/brukere, pårørende og fagpersoner for å gjennomføre hensiktsmessige tiltak • kan finne informasjon og fagstoff om helsefremmende arbeid, og gjennom dette bidra til å forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse innenfor psykisk helsearbeid og rusarbeid • kan kartlegge ressurser og identifisere behov hos pasienter/ brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å iverksette helsefremmende tiltak

Generell kompetanse	Kandidaten • har forståelse for etiske utfordringer og dilemmaer i psykisk helsearbeid- og rusarbeid og kan reflektere over egen praksis og begrunne sine vurderinger faglig og etisk • har utviklet en etisk grunnholdning som ivaretar samarbeid med pasienter/brukere, pårørende og fagpersoner, ivaretar brukermedvirkning, og ser behovet for meningsfull aktivitet for mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser • kan utføre kartlegging og behandling av pasienter/brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å vurdere og ivareta deres behov for omsorg, behandling og oppfølging • kan bygge relasjoner i faggrupper for å kvalitetssikre og videreutvikle sin kompetanse og forståelse for pasienter/brukere og fagfeltet • kan utvikle tjenestetilbudet gjennom erfaring- og kunnskapsdeling på arbeidsplassen
---------------------	---

3.0 OPPTAKSKRAV**3.1 Ordinært opptakskrav**

- Fullført og bestått videregående opplæring med oppnådd fagbrev i helsefag, portør, ambulansefag eller aktivitørfag.
- Fullført tidligere utdanningsløp: hjelpepleierutdanning, fagbrev som omsorgsarbeider

3.2 Betinget opptak

Søkere som ikke er ferdig med lærlingtid, og som kan dokumentere at de skal gjennomføre fag/ svenneprøve etter opptaksfristen, kan tildeles plass på vilkår om bestått prøve. Siste dato for slik prøve er 1. oktober om studieplassen skal beholdes. Om prøven ikke består, mister søker studieplassen.

3.3 Realkompetanseopptak

Søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret kan også tas opp til studiet på bakgrunn av at skolen gjennomfører realkompetansevurdering.

Ved realkompetanseopptak må søker ha, og sende inn dokumentasjon på

- Tilsvarende realkompetanse som det ordinære opptakskravet. Dette kan være relevant praksis, skolegang, kurs etc.

3.4 Søkere med utenlandsk utdanning

- Søkere fra de andre nordiske landene er kvalifisert for opptak når de har fullført opplæring tilsvarende videregående opplæring som gir opptaksgrunnlag for den aktuelle fagskoleutdanningen.
- Søkere utenfor Norden må, ved autorisert translatør, dokumentere likeverdig opplæring og praksis. Søkerne må ha bestått eller ha likeverdig realkompetanse i fellesfagene ordinært opptakskrav, tilsvarende Vg1 og Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram i Kunnskapsløftet 2006. De må også oppfylle krav om relevant praksis eller utdanning fra hjemlandet.
- Søkere må ha kunnskaper i norsk tilsvarende nivå B2 (høyere mellomnivå) i språknivåskalaen i det europeiske rammeverket for språk (CEFR).

3.5 Forhåndsløfte

Søkere som har dokumentert behov for tidlig svar, kan be om forhåndsløfte. Forhåndsløfte kan gis til søkere som normalt ville ha fått tilbud om studieplass ved forrige ordinære opptak.

3.6 Fritak

Studiet er delt inn i emner. Det er mulig for studenten å søke skolen om fritak for en eller flere emner dersom det kan dokumenteres at tilsvarende emner er fullført og bestått tidligere.

3.7 Politiattest

Opptak til alle helse- og oppvekstutdanningene krever gyldig politiattest som leveres ved studiestart.

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
		Side : 9 av 51

4.0 ORGANISERING AV STUDIET MED ARBEIDS- OG VURDERINGSFORMER

Fagskolen i Nord tilbyr fagskoleutdanningen i Psykisk helsearbeid og rusarbeid som deltidsstudium over fire semestre. Videreutdanningen gir 60 studiepoeng. Fagskoleutdanningen har en samlet normert studietid på ett år, og har følgende fag- og timefordeling:

4.1 Fag- og timefordeling

EMNE	TEMA	UKER	UNDV.TIMER		Praksis	VEILEDNING		Stp
			S	VK		Individuell	Gruppe	
Emne 1	Felles grunnlag for fagskoleutdanninger i helse- og oppvekstfagene	9 (18)	36	27		45 min	2*45 min	14
Emne 2	Helsefremmende og forebyggende arbeid	5 (10)	12	15		45 min	2*45 min	8
Emne 3	Fagspesifikk kunnskap om Brukergruppene, sykdomsforebyggende tiltak	9 (18)	24	27		45 min	2*45 min	14
Emne 4	Behandlingstiltak, oppfølging og koordinering	6 (12)	12	21		45 min	2*45 min	10
Praksis		10*			300**	7 t inkl veiledning på arbeidskrav		
Emne 5	Fordypningsarbeid/ Hovedprosjekt	9 (18)	24	15		3*45 min	4*45 min	14

S=samlinger, VK=videokonferanser, stp=studiepoeng

*10 uker praksis utgjør ca 25 % av samlet studietid **Praksistimer

4.2 Forventet arbeidsmengde individuelle oppgaver og selvstudie

Emne	Navn	Uker	Timer individuelt
Emne 1	Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfagene	9 (18)	1,5 dager*6 timer i 18 uker=162
Emne 2	Helsefremmende og forebyggende arbeid	5 (10)	1,5 dager*6 timer i 10 uker=90
Emne 3	Fagspesifikk kunnskap om brukergruppene, sykdomsforebyggende arbeid	9 (18)	1,5 dager*6 timer i 18 uker=162
Emne 4	Behandlingstiltak, oppfølging og koordinering	6 (12)	1,5 dager*6 timer i 12 uker=108
Praksis		10	60 t selvstudie og 300 t = 360
Emne 5	Fordypningsarbeid/ Hovedprosjekt	9 (18)	Totalt 340 timer inkl. veiledning/eksamensarbeid

4.3 Forventet arbeidsmengde gruppearbeid

Emne	Navn	Uker	Timer gruppearbeid
Emne 1	Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfagene	9 (18)	1 dager*6 timer i 18 uker =108 timer
Emne 2	Helsefremmende og forebyggende arbeid	5 (10)	1 dager*6 timer i 10 uker =60 timer
Emne 3	Fagspesifikk kunnskap om brukergruppene, sykdomsforebyggende tiltak	9 (18)	1 dager*6 timer 18 uker =108 timer
Emne 4	Behandlingstiltak, oppfølging og koordinering	6 (12)	1 dager*6 timer i 12 uker =72 timer
Emne 5	Fordypningsarbeid/ Hovedprosjekt	9 (18)	Totalt 340 timer inkl. veiledning

Omfang, oppbygning og struktur er i samsvar med nasjonale planer i helse- og oppvekstfag, gitt av nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NUFHO) og i samsvar med anbefalinger fra Helsedirektoratet.

Hvert gjennomført emne kan beskrives som et tredelt læringsutbytte ift. kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Sentrale temaer i emne 1 er etikk, sosiologi og psykologi, kommunikasjon og samhandling og

stats- og kommunalkunnskap og helse- og sosialpolitikk og disse temaene danner basis og skal videreføres i de fagspesifikke emnene 2- 4. De fagspesifikke emnene bygger også på hverandre og bør gjennomføres i kronologisk rekkefølge.

Praksis er en obligatorisk del av studietiden, og skal utgjøre 25% av samlet studietid, altså 10 uker (300 timer), som i hovedsak legges i emne 4. I løpet av ett studieår på 38 uker vil til sammen 28 uker bli avsatt til teoretiske studier fordelt over 2 år (1500 timer), og 10 uker til praksisstudier.

I emne 5 vil studenten på bakgrunn av de foregående emnene og praksis fordype seg i og drøfte en selvvalgt faglig problemstilling.

5.0 UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER

Utdanningen innebærer at studenten er i en prosess både i forhold til faglig og personlig utvikling. Gjennom pedagogisk ledelse skal studenten trekkes aktivt med i egen læringsprosess. Det forventes at den enkelte student viser initiativ, og tar ansvar for egen læring og felles læringsmiljø. Studenten skal reflektere over egen læringsprosess gjennom hele utdannelsen og det vil bli lagt vekt på individuelle- og gruppearbeid oglogg.

Læringsaktiviteter har fokus på studentens rolle i læringsprosessen. Et overordnet prinsipp i studiet er å aktivisere studentenes egne tanker, kunnskaper og erfaringer knyttet til helsearbeid generelt og til psykisk helsearbeid og/eller rusarbeid spesielt. Studiet i Psykisk helsearbeid og rusarbeid krever at studentene deltar med stor grad av egenaktivitet. Reell læring fremmes i hovedsak ved aktiv problemløsende virksomhet i grupper. Læring skjer som en konsekvens av studentenes egen motivasjon og innsats, alene og i samhandling med andre. Fagskoleutdanningen er en prosess hvor studentene får trening i å gi og motta kritiske vurderinger i samarbeidssituasjoner på en konstruktiv måte.

Gjennom veksling mellom teoretiske studier og praktiske øvelser vil det bli lagt vekt på å synliggjøre det gjensidige avhengighetsforholdet mellom teori og praksis. Det vil derfor bli brukt ulike pedagogiske tilnærminger.

5.1 Samarbeid med yrkesfeltet

For å sikre fagskoleutdanningens yrkesretting, har skolen inngått samarbeidsavtaler med aktører i feltet, blant annet om deltakelse i fagråd sammen med fagskolens ledelse, lærere og studentrepresentanter. Fagråd har møte to ganger pr. år for å arbeide med en kontinuerlig forbedring av utdanningen, og for å sikre at den er i tråd med praksisfeltets ønsker og behov. Fagskolen har i tillegg samarbeid med virksomheter i yrkesfeltet angående praksis for studenter.

5.2 Arbeidsmetoder

Studenten vil få opplæring i fagskolens læringsplattform som arbeidsverktøy, studieteknikk og problembasert læring som arbeidsmetode. I løpet av oppstartsamlingen vil det bli etablert studentgrupper.

5.3 Gruppearbeid

Gruppearbeid benyttes gjennom hele studietiden. Ved studiestart etableres basisgrupper på ca. 3 – 5 studenter i hver gruppe, det gis innføring i gruppeprosesser, loggføring og arbeid med gruppeavtaler. Studentgruppene har som hensikt å stimulere til tverrfaglig samarbeid, økt samhandling og styrking av kommunikasjons- og relasjonskompetansen. Gruppearbeid er obligatorisk og forpliktende. Alle gruppemedlemmene undertegner en forpliktende dynamisk gruppekontrakt. Studentgruppene vil samtale rundt og diskutere ulike tema gjennom studiet knyttet til obligatoriske gruppeoppgaver som blir vurdert med bestått/ikke bestått.

Gruppekontrakten fungerer som et godt arbeidsverktøy og bør inneholde:

- Hvem kontrakten omfatter
- Når og hvor skal gruppa møtes
- Taushetsplikt
- Studentenes spesifikke ansvar/rollefordeling blant gruppemedlemmene
- Studentenes felles faglige og personlige læringsmål

- Studentenes forventninger til gruppearbeidet

5.4 Veiledning

I utdanningen vil veiledning spille en sentral rolle som læringsaktivitet. Studenten vil oppleve å få veiledning både i studiesituasjonen på skolen, i arbeidet med individuelle- og gruppeoppgaver, i praksis og i forbindelse med avsluttende oppgave (hovedprosjekt). Det legges til rette for at studentene kan tilegne seg ferdighet i både å gi og å motta veiledning. Veiledningen skal fungere som et bindeledd mellom personlig kompetanse, teoretisk kunnskap og yrkesspesifikke ferdigheter, som er sentrale begreper i utviklingen av en yrkesidentitet og samlet profesjonell kompetanse. I studiesammenheng er veiledning først og fremst en arena for samtaler rundt ulike deler av studentens utvikling i løpet av studiet.

Veiledning skal være støttende og igangsettende i forhold til studentens læringsbehov og den har et helt klart kontrollaspekt i seg i forhold til å vurdere studentens teoretiske kunnskaper, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse. Student og fagveileder skal ha en felles forståelse med henblikk på veiledningens form og innhold. Veiledningen er studentens arena, og det som skjer må være tilpasset studentens forutsetninger og behov. Arbeidsverktøy til bruk ved veiledning kan organiseres i skolens læringsplattform ved forelesninger, nettmøter, webinarer, logg, diskusjonstråder, meldinger, innleveringer.

5.5 Forelesninger, prosjektarbeid og problemløsende læringsmetode

Emnene organiseres med forelesninger forelesninger innenfor de ulike emnene via nettbasert læringsplattform og under samlinger på skolen. Hvert emne består av forelesninger, samlinger, veiledning på individuelle- og gruppeoppgaver, og i emnet 5 er det veiledning på fordypningsoppgave i tillegg til forelesninger og samling. Under oppstartsamling i emne 1 får studentene innføring i problembasert læring og oppgaveskriving. Nærmere informasjon og innføring i problembasert læringsmetode og oppgaveskriving er å finne i skolens læringsplattform.

5.6 Ansvar for egen læring

Et viktig pedagogisk prinsipp gjennom hele studiet er at studentene har ansvar for egen læring. Det innebærer at studenten aktivt må oppsøke læringssituasjoner og læringsarenaer. Skolens rolle er i større grad å tilrettelegge for læring, og støtte/veilede studenten i læringsprosessen. Ansvar for egen læring som pedagogisk prinsipp innebærer i langt større grad aktiv samhandling med andre aktører i læringsmiljøet for å kunne nyttiggjøre seg læringspotensialet. Dette stiller krav til studenten om bevissthet i forhold til læreprosesser og egne læringsbehov. Studentene bør sette av 2,5 dager à 6 timer i uken til studiet, inkludert samlinger, videokonferanser (1140 timer). I tillegg kommer veiledning og eksamensarbeid (70 timer). Totalt med praksis (300 timer) vil det utgjøre en arbeidstid på 1500 timer over 2 år.

6.0 VURDERINGS- OG EKSAMENSFORMER

Vurderingsformene har sammenheng med utdanningens læringsutbytte, innhold, undervisnings- og arbeidsformer

og læringsaktiviteter. Avsluttende eksamen følger bestemmelser jfr Lov om høyere yrkesfaglig utdanning, og anbefalinger gitt i Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag, generell del og Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord, kap 5 Vurdering og eksamen

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-07-07-2448>

Skolens vurdering består av både formativ og summativ vurdering. Den formative vurderingen gis i skolens læringsplattform, i undervisnings- og veiledningssammenheng. Den summative vurderingen:

- Godkjente oppgaver i emnene
- Godkjenning av praksis/praksisprosjekt
- Godkjenning av refleksjonsnotat etter praksis

- Fordypningsoppgave med etterfølgende individuell muntlig eksamen.

Praksis og refleksjonsnotat vurderes som bestått/ikke bestått. For fullført studium utstedes vitnemål. Hvis studenten har gjennomført enkelte emner, men ikke fullført hele utdanningen, kan det på forespørsel utstedes kompetansebevis.

6.1 Obligatoriske oppgaver

Obligatoriske oppgaver gis individuelt og i gruppe for hvert emne. Oppgavene gis i form av en situasjonsbeskrivelse eller annen tekst. Studenten skal i sin besvarelse gi en forståelse av de rus- og/eller psykisk helsefaglige aspektene i teksten med begrunnelse og vise til refleksjon. I besvarelsen skal studenten legge til grunn kunnskap fra sentrale tema i det gjeldende emnet.

Besvarelsen skal synliggjøre hvilke kilder som benyttes, og den skal inneholde en samlet oversikt over anvendt litteratur. Studenten leverer besvarelsene elektronisk i fagskolens læringsplattform. Besvarelsene vurderes med hel karakter etter skalaen A-F, hvor studenten må oppnå minimum karakter E for at emnet skal være godkjent. Gruppeinnleveringer vurderes med bestått/ikke bestått.

6.2 Karakterskala

Det brukes karakterskala A-F. Til grunn for karakterfastsetting vises til generelle, kvalitative beskrivelser fastsatt av Universitets- og høyskolerådet, 6. august 2004 (revidert juni 2011).

Symbol	Betegnelse	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

6.3 Eksamen

For å kunne gå opp til eksamen i emne 5 må studenten ha gjennomført og bestått praksis og bestått teoriemnene. Eksamen i emne 5 består i en skriftlig innlevering av hovedprosjekt etterfulgt av en individuell muntlig høring. Intern og ekstern sensor gjør en samlet vurdering av den skriftlige innlevering og den muntlige høringen. Hovedprosjektet utgjør et selvstendig emne og gis en egen emnekarakter, og det benyttes karaktersystemet ECTS (European Credit Transfer System) med karakterskalaen A, B, C, D, E, F, der A er beste karakter. Det kreves karakteren E eller bedre for at eksamen skal være bestått.

6.4 Begrunnelse for karakter ved eksamen

Ved skriftlig sluttvurdering kan kandidaten be om begrunnelse for karakterfastsettelsen innen tre (3) uker etter at resultatet ble klart. Ved muntlig eller kombinert sluttvurdering må kravet om begrunnelse fremsettes eksamensdagen.

Sensor kan velge om begrunnelsen skal gis skriftlig eller muntlig. Klagefristen stanses når begrunnelse kreves og vil være tre uker etter begrunnelse er mottatt eller kandidaten burde gjort seg kjent med resultatet.

Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved fagskolen i Nord, kap 8 Klage og klagebehandling

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-07-07-2448>

6.5 Ikke bestått arbeidskrav

Dersom studentarbeidene ikke er levert innen frist fastsatt i arbeidskrav, regnes dette som et forsøk. Fristen for andre forsøk er ti (10) virkedager fra innleveringsfrist for første forsøk. I særskilte tilfeller kan rektor gi utsatt innleveringsfrist etter skriftlig søknad. Søknaden må fremstilles minimum tre dager før innleveringsfristens utløp.

Studenten har to (2) forsøk på å få et studentarbeid godkjent. I særlige tilfeller kan rektor gi dispensasjon for et tredje og siste forsøk. Søknadsfristen for et tredje og siste forsøk er 3 uker etter at studenten er gjort kjent med, eller burde ha gjort seg kjent med, resultatet av andre forsøk.

6.6 Klage og klagebehandling

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-07-07-2448>

Ved klage er det to sensorer fra klagenemden som foretar klagesensuren. Denne praktiseres som en ny sensur, der disse sensorene ikke får noe informasjon om den første sensurens resultat.

Det kan klages på formelle feil og på resultatet av sensuren. Klagen må fremsettes skriftlig til utdanningstilbyders ledelse og underskrives av klageren eller eventuelt av fullmektig. Klagen skal nevne det som blir påklaget, og dersom det er nødvendig, gi opplysninger som gjør det mulig å avgjøre spørsmål om klagerett og om klagefristen er holdt. Klagen skal være begrunnet. Fristen for å klage er tre (3) uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Skjer underretningen ved offentlig kunngjøring, begynner klagefristen å løpe fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort. For den som ikke har mottatt underretning om vedtaket, løper fristen fra det tidspunkt han har fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket. Styret for den enkelte fagskole er klageinstans for formelle feil.

6.7 Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning

Beskrivelse av rettigheter og plikter for studentene og tilbyder vises i «Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord» <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-07-07-2448>
Forskriften inneholder: Opptak, studentsamskipnad, skolepenger, studierett og progresjon, politiattest, skikkethet, vurdering og eksamen, disiplinære sanksjoner, annullering, klage- og klagebehandling og avsluttende bestemmelser. Spesifiseringer blir omtalt i studieplanen. Videre Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften) <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-07-11-1005>

6.8 KS-system

Utdanningen ved Fagskolen blir kvalitetssikret gjennom skolens kvalitetssystem
<https://ksysekstern.tromsfylke.no/start.aspx?main=3>

7.0 KRAV TIL STUDIEDELTADELSE

Krav om studiedeltakelse er begrunnet i at deler av studentenes kunnskapstilegnelse er avhengig av tilstedeværelse ved samlinger, forelesninger, individuell- og gruppeveiledninger. Et fravær på over 20% krever at faglærer og student i samarbeid utarbeider en plan for hvordan læringsutbyttet i fraværperioden skal oppnås.

7.1 Fravær i praksisperioden

Studenten plikter å melde alt fravær til praksisstedet snarest, og- hvis mulig- før det finner sted. Fraværet registreres av studenten og praksisstedet. Et fravær over 10% fører til «ikke bestått».

7.2 Studiekontrakt

Studentene underskriver studiekontrakt ved oppstart av studiet. I studiekontrakt bekreftes at studenten har satt seg inn i gjeldende lover og regler for studiestedet, og er kjent med obligatorisk studiedeltagelse, bestått obligatoriske studentarbeid og praksis for å fremstilles til sluttvurdering/eksamen; jfr Forskrift for høyere yrkesfaglig utdanning ved Fagskolen i Nord; <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-07-07-2448>
Det bekreftes også at skolen forbeholder seg retten til å bruke studenters fordypningsoppgaver i undervisningssammenheng. Studenten blir gjort kjent med å kunne bli tatt bilde av og filmet på skolen, og at dette kan bli publisert offentlig. Dersom studenten ikke godkjenner dette må det spesielt reserveres for det.

8.0 SKIKKETHETSVURDERING

Utdanninga «Helse, aldring og aktiv omsorg» er underlagt krav om skikkethetsvurdering, slik det er beskrevet i fagskoleforskrifta §§ 26 – 36.

Fagskoleforskrifta § 26 beskriver formålet med skikkethetsvurdering:

«En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket.»

Vurderinga skal skje gjennom hele fagskoleutdanninga, og studentene får informasjon om reglene for dette ved studiestart. I forskrift for Trøndelag høyere yrkesfagskole (§ 3-1) er det i beskrevet hvordan vurderingen vil skje, og om eventuell klagebehandling.

9.0 SLUTTDOKUMENTASJON

Etter fullført og bestått høyere yrkesfaglig utdanning utstedes det vitnemål og diplom.

Vitnemålet omfatter de emner som inngår i utdanningen med emnets omfang i studiepoeng og de karakterene som er oppnådd. Beskrivelse av hovedprosjektet vil også framkomme.

Vitnemålet merkes med begrepet Vocational Diploma (VD) med tanke på internasjonal bruk.

10.0 INNHOLD I UTDANNINGEN – PSYKISK HELSEARBEID OG RUSARBEID**10.1 EMNE 1: FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGER I HELSE- OG OPPVEKSTFAGENE**

Innhold	Dette emnet setter en retning for studiet, gir innføring og trening på sentrale verktøy, og danner en basis for felles holdninger og ferdigheter. Fag- og emneområder i emne 1 videreføres i det enkelte fagspesifikke emne.
Varighet	9 uker (18 uker deltid)
Læringsmåter	Arbeid i grupper, veiledning, rollespill, prosjektarbeid, intervju, PBL, IKT, forelesninger og selvstudium med nettstøtte.
Læringsutbytte for emnet	Kunnskap Studenten • har kunnskap om menneskesyn, menneskerettigheter, yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, og etisk refleksjon knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren • har kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former, samhandling og konflikthåndtering knyttet til arbeid i helse- og omsorgssektoren • forstår kommunikasjonens betydning i samhandling med brukere, pårørende og kolleger • har innsikt i relevante lover og forskrifter innen helse- og omsorgssektoren som regulerer rettigheter, ansvar, plikter og kvaliteten på tjenestetilbud på kommunalt, regionalt og statlig nivå • har kunnskap om levekår og folkehelse i velferdsstatens utvikling, og om helse- og sosialpolitiske føringer • har kunnskap om begreper innen sosiologi og psykologi knyttet til enkeltindividet, familien og sosialt nettverk • har kunnskap om læring, IKT, studieteknikk og arbeidsformer i studiet Ferdigheter Studenten • kan anvende kunnskap om yrkesetiske prinsipper og retningslinjer, til etisk refleksjon rundt praktiske og teoretiske problemstillinger i helse- og omsorgssektoren • kan anvende kunnskap om kommunikasjonsteori, -teknikker og -former til å samhandle profesjonelt med brukere, pårørende og kollegaer • kan anvende kunnskap innen sosiologi og psykologi til å motivere brukeren slik at han eller hun tar i bruk egne ressurser og opplever mestring • kan kartlegge aktuelle brukersituasjoner og iverksette relevante tiltak i samarbeid med kolleger og medstudenter • kan anvende aktuelt lovverk og forskrifter for helse- og omsorgssektoren i egen yrkesutøvelse • kan finne fagstoff og anvende kunnskap om læring, IKT, studieteknikk og arbeidsformer til å løse oppgaver i studiet Generell kompetanse Studenten

	• har forståelse for yrkes- og profesjonsetikk og hvordan dette påvirker yrkesutøvelsen • ser betydningen av å reflektere over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig og etisk • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk gjennom refleksjon over egen atferd og kommunikasjon i situasjoner med brukere, pårørende og kollegaer • kan kommunisere og samhandle med brukere for å ivareta deres individuelle behov, i tråd med prinsipper om brukermedvirkning og respekt for enkeltindividets verdi og verdighet • kan bygge relasjoner basert på likeverdighet og respekt, slik at brukere og pårørende opplever trygghet og har tillit til tjenestetilbudet • kan samarbeide og bygge relasjoner til medstudenter og kolleger • har forståelse for betydningen sosiologi, psykologi, etikk og kommunikasjon har i egen yrkesutøvelse
Sentrale tema	Arbeidsformer og metoder i studiet • Læring • Studieteknikk • Prosjekt- og utviklingsarbeid • Teori og erfaringsbasert kunnskapsbygging • Refleksjon • Informasjonsteknologi • PBL-metode • Litteraturstudier • Kompetansetrekanten Helse- og sosialfagene i samfunnet • Helse- og sosialfagenes utvikling • Teorier og begreper innen helse- og sosialfagene • Verdier og normer i samfunnet og i helse- og sosialfagene Etikk • Menneskesyn • Livssyn og verdier • Menneskerettighetene • Etikk og moral, verdier og prinsipper, etiske dilemmaer • Etisk refleksjon og refleksjonsmodeller • Samfunnsmessige perspektiv og utfordringer i forhold til verdier og normer • Yrkesetikk • Brukermedvirkning • Makt, tvang og kontroll Kommunikasjon og samhandling • Kommunikasjonsteori • Kommunikasjon i et hjelperperspektiv • Konflikthåndtering • Tverrkulturell samhandling • Samhandling i grupper og i organisasjoner • Relasjonskompetanse • Veiledning

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
		Side : 17 av 51

	Stats- og kommunalkunnskap, helse og sosialpolitikk • Samfunnets og velferdsstatens utvikling, helse- og sosialpolitiske prioriteringer • Folkehelse • Hverdagsmestring • Lovverket som regulerer helse- og sosialsektoren • Helse- og sosialsektoren på kommunalt, regionalt og statlig nivå • Offentlig og privat ansvar og omsorg • Profesjonalisering i helse- og sosialsektoren • Økonomi og finansiering • Kvalitetssikring, internkontroll og kvalitetsutvikling • Omsorgsforskning Sosiologi og psykologi • Familien som sosial og kulturell institusjon • Helse og sosial ulikhet • Roller, makt og avmakt • Utviklingsteorier • Emosjoner, behov og motivasjon • Kriser og forsvarsmekanismer • Gruppepsykologi og nettverksteori
Arbeidskrav	Skrive en individuell egenrefleksjon der studenten viser sin egen forståelse av kompetansetrekanten og sitt eget utgangspunkt for studiet. Gjennomføre to gruppearbeid; 1)Utvikle en gruppeavtale 2)Ta i bruk PBL-metode med utgangspunkt i en situasjonsbeskrivelse.
Vurderingsform	Obligatorisk gruppeoppgave: Gruppeavtale. Godkjent/ikke godkjent Individuell egenrefleksjon vurderes med hel karakter (A-F) Obligatorisk gruppeoppgave: vurderes med bestått/ikke bestått. Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav er fullført og bestått.

10.2 EMNE 2: HELSEFREMMENDE OG FOREBYGGENDE ARBEID

Innhold	Emne belyser ulike forståelsesmodeller innen rus- og psykiske lidelser, og hvordan rus- og psykiske lidelser forstås i et samfunnsperspektiv. Forebyggende og helsefremmende arbeid i ulike livsfaser. Fokus på forutsetning for veiledning og på studentens egen rolle og evne i slike sammenhenger. Lovbaserte rettigheter og forpliktelser.
Varighet	5 uker (10 uker deltid)
Læringsmåter	Arbeid i grupper, veiledning, rollespill, prosjektarbeid, intervju, PBL, IKT, forelesninger og selvstudium med nettstøtte.
Læringsutbytte	Kunnskap Studenten ☐ har kunnskap om rus- og psykiske lidelser på bakgrunn av ulike forståelsesmodeller sett i et samfunnsperspektiv ☐ har kunnskap om hva som fremmer og/eller hemmer god helse i ulike livsfaser ☐ har kunnskap om kommunikasjonsprosesser og veiledningsteori • har kunnskap om lovbaserte rettigheter og plikter for mennesker med psykiske- og ruslidelser og tjenesteytere

	Ferdigheter Studenten ☐ kan kommunisere med pasient/brukere, identifisere ressurser og problemer, vurdere behov og iverksette tiltak for å fremme helse, forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse ☐ kan anvende kunnskap om konflikt- og krisehåndtering Generell kompetanse Studenten ☐ kan reflektere over egen rolle i forhold helsefremmende og forebyggende arbeid å gi og motta veiledning ☐ er bevisst på pasient/brukers rett til medvirkning i forhold som angår han selv ☐ kan reflektere over egne holdninger og formidling av disse i møte med pasient/bruker, pårørende og fagpersoner
Sentrale tema	Generell kunnskap om psykiskhelsearbeid og rusarbeid ☐ Normalitet og avvik ☐ Ulike forståelsesmodeller - biologisk perspektiv - sosiologisk perspektiv - psykologisk perspektiv - humanistisk perspektiv - systemteoretisk perspektiv - læringsteoretisk perspektiv ☐ Rus- og psykiskelidelser i et samfunnsperspektiv • Avhengighet Helsefremmende og forebyggende arbeid ☐ Fysisk og psykisk helse ☐ Livskvalitet, livsstil og egenomsorg ☐ Sosialt nettverk, lærings- og oppvekstmiljø ☐ Forebyggende arbeid og tidlig intervensjon ☐ Brukermedvirkning, empowerment, marginalisering og mestring ☐☐☐☐☐☐Arbeid med barn og unge Kommunikasjonsprosessen, relasjonskompetanse ☐ kommunikasjonsprosessen og formidlingsmåter ☐ Veiledning overfor pasient/bruker, pårørende, familie, barn og ungdom. ☐ Flerkulturell forståelse i kommunikasjon og samhandling – bruk av tolk • Konflikter og møte med vold, trusler, tvang og makt • Sorg, tap og krisereaksjoner Etiske og juridiske utfordringer • Yrkesetiske og etiske dilemmaer • Personlige utfordringer og holdninger • Lovverk, rettsikkerhet og menneskeverd • Tvang og alternativer, behandlingsmessige og etiske aspekter
Arbeidskrav	• Individuell egenrefleksjon knyttet til emnets innhold. • Obligatorisk PBL-gruppearbeid knyttet til emnets innhold.
Vurderingsform	Obligatorisk gruppeoppgave vurderes med bestått/ikke bestått Obligatorisk individuell egenrefleksjon vurderes med hel karakter (A-F) Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.

10.3 EMNE 3: FAGSPESIFIKK KUNNSKAP OM BRUKERGRUPPENE, SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID

Innhold	Emnet belyser særtrekk ved rus og psykiskelidelser, hvordan de arter seg og oppleves av den enkelte og omverden. Barn- og ungdomspsykiatri og alderspsykiatri.
Varighet	9 uker (18 uker deltid)
Læringsmåter	Arbeid i grupper, veiledning, rollespill, prosjektarbeid, intervju, PBL, IKT, forelesninger og selvstudium med nettstøtte.
Læringsutbytte	Kunnskaper Studenten ☐ har kunnskap om ulike rus og psykiskelidelser og særtrekk ved disse • har kunnskap om forebygging og behandling av rus og psykiskelidelser • har kunnskap om barne og ungdom og hvordan identifisere problemadferd og tidlig tegn på avvik Ferdigheter Studenten ☐ kan observere symptomer og evne til å sette seg inn opplevelser og konsekvenser av rus og psykiskelidelser ☐ kan iverksette helsefremmende og forebyggende tiltak i samarbeid med pasient/bruker ☐ kan kartlegge pasient/brukers behov, ønsker, mål og håp ☐ kan motivere og hjelpe pasient/bruker til å styrke sin egenomsorg Generell kompetanse Studenten ☐ har evne til empati for mennesker i en vanskelig livssituasjon ☐ kan gi forståelse for pasient/brukers rett til medvirkning til forhold som angår han selv ☐ kan reflektere over egne holdninger og handlinger i møte med mennesker med særskilte behov
Sentrale tema	<i>Psykiske lidelser og ruslidelser, særtrekk og relaterte tilstander</i>

	• Psykotiske tilstander • Spiseforstyrrelser • Personlighetsforstyrrelser • Affektive lidelser/stemningslidelser ☐ Traumatisering, PTSD og traumebevisstomsorg • Utviklingsforstyrrelser, atferdsforstyrrelser og følelsesmessige forstyrrelser som oppstår i barndom og ungdomsalder ☐ Samtidig ruslidelse og psykiske lidelser ☐ Rusmidlenes virkning og skadevirkning • Selvmord, selvmordsforsøk og selvskading • Overgrep og vold Barne, ungdom, forbygging, tidlig intervensjon ☐ Normalutvikling og tidlige tegn på avvik • Sosial kompetanse • Problemadferd, mobbing, vold og kriminalitet ☐ Barn som pårørende Alderspsykiatri ☐ Normal aldring og sårbarhet for psykiske lidelser ☐ Demens og sykdommer som fører til demens ☐ Psykiske lidelser hos eldre
Arbeidskrav	Individuell egenrefleksjon knyttet til emnets innhold Obligatorisk PBL-gruppearbeid knyttet til innholdet i emne
Vurderingsform	Individuell egenrefleksjon vurderes med hel karakter (A-F) Obligatorisk gruppeoppgave vurderes med bestått/ikke bestått Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.

10.4 EMNE 4: BEHANDLINGSTILTAK, OPPFØLGING OG KOORDINERING

Innhold	Dette emnet omhandler arbeidsprosessen i psykisk helsearbeid og rusarbeid. I tillegg til utvikling og utøvelse av relasjonskompetanse med fokus på kommunikasjon og samhandling innen psykisk helsearbeid og rusarbeid. Samt utvikle forståelse og innsikt i forhold til egen profesjonell kompetanse. Studenten får også en innføring i legemiddelhåndtering.
Varighet	6 uker (12 uker deltid)
Læringsmåter	Arbeid i grupper, veiledning, rollespill, prosjektarbeid, intervju, PBL, IKT, forelesninger og selvstudium med nettstøtte.
Læringsutbytte	Kunnskap Studenten ☐ har kunnskap om ulike metoder/tiltak innenfor behandling og oppfølging av mennesker med psykiske- og/eller ruslidelser ☐ har kjennskap til tilbudene til mennesker med psykiske- og/eller ruslidelser i kommunal helse- og omsorgstjeneste, spesialisthelsetjeneste og privat omsorg • har kunnskap om legemiddelhåndtering innenfor psykiske- og/eller ruslidelser Ferdigheter Studenten ☐ kan identifiserer behov, tilrettelegge og iverksette tiltak som skaper læring og mestring
	☐ kan delta i organisering av tverrfaglig samarbeid, og veilede pasient/bruker, pårørende og fagpersoner innenfor eget kompetansenivå

	☐ har evne til å forholde seg profesjonelt i kommunikasjon og samarbeid med andre faggrupper, pasient/bruker og pårørende Generell kompetanse Studenten ☐ kan vise forståelse for hva som påvirker egen dømmekraft i møte med pasient/bruker og pårørende ☐ er bevisst på egen og andres kompetanse, og kan drøfte og formidle teoretisk- og erfaringsbasert kunnskap innenfor fagfeltet ☐ kan delta i faggrupper for å kvalitetssikre og videreutvikle praksis på egen arbeidsplass
Sentrale tema	Relasjonskompetanse og brukermedvirkning ☐ Kommunikasjon og samhandling i møte mennesker med rus og psykiske lidelser og pårørende ☐ Å etablere, opprettholde og avslutte en relasjon med pasient/bruker ☐ Konfliktforebygging og konflikthåndtering ☐ Etske sider ved samhandling Behandling og oppfølging ☐ Habilitering og rehabilitering ☐ Erfaringsbasert rådgivning og motiverende intervju ☐ Medisinsk behandling/ Legemiddelassistert rehabilitering (LAR) ☐ Oppsøkende virksomhet/ utekontaktarbeid ☐ Egostyrkende metoder ☐ Miljøterapi ☐ Omsorgs- og behandlingsmodeller - medisinsk perspektiv - sosiologisk perspektiv - psykodynamisk perspektiv - humanistisk perspektiv - systemteoretisk perspektiv - læringsteoretisk perspektiv • Nettverksarbeid Miljøarbeid og Aktiv omsorg ☐ Boligsosialt arbeid, bistand og oppfølging i egen bolig ☐ Likemannsarbeid og selvhjelpsgrupper ☐ Arbeidsrettede tiltak og aktiviteter ☐ Fysisk aktivitet ☐ Fritidstiltak og fritidsassistanse • Daglige gjøremål/aktiviteter (ADL) • Læringsbaserte tiltak Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy ☐ Yrkesidentitet og yrkesrolle ☐ Metoder og verktøy for kvalitetsforbedring Samhandling og koordinering av tjenestetilbudene ☐ Samhandlingsreformen (St.mld 47) ☐ Tverrfaglig samarbeid ☐ Samarbeid med bruker- og pårørendeorganisasjoner ☐ Elektronisk samhandling og bruk av teknologi i helse og omsorgssektoren

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
		Side : 22 av 51

	• Organisasjon og ledelse
Arbeidskrav	Skrive en individuell egenrefleksjon knyttet til emnets innhold. Obligatorisk gruppearbeid ut fra gitt PBL oppgave knyttet til innholdet i emnet.
Vurderingsform	Individuell egenrefleksjon vurderes med hel karakter (A-F) Obligatorisk gruppeoppgave vurderes med hel karakter (A-F) Emnekarakter settes etter alle arbeidskrav i emnet er fullført og bestått.

10.5 EMNE 5: FORDYPNINGSARBEID/ HOVEDPROSJEKT

Innhold	Studenten skal gjennomføre et obligatorisk fordypningsarbeid kalt hovedprosjektet. Dette arbeidet skal være praksisrettet og knyttet til et eller flere temaer i utdanningen. Studenten skal gjennom hovedprosjektet vise refleksjon og bruke teori og erfaringer fra praksis. Hovedprosjektet gjennomføres individuelt. Det kan også gjennomføres i gruppe. Egne retningslinjer for fordypning skal følges (vedlegg 4).
Varighet	14 stp som tilsvarer 9 uker (18 uker deltid)
Læringsmåter	Arbeide i gruppe og individuelt med veiledning, forelesninger, selvstudium, arbeid med egen fordypningsoppgave og nettstøtte. Samarbeid med eksterne ressurspersoner.
Læringsutbytte	Kunnskap Studenten ☐ kan innhente, bearbeide og vurdere faglitteratur og anvende teorien på en presis og helhetlig måte i det skriftlige arbeidet ☐ kan gjennomføre et prosjektarbeid Ferdigheter Studenten ☐ har evne til å drøfte og vurdere sammenheng mellom praksis og teori ☐ kan systematisere, utvikle og formidle erfaringsbasert kunnskap ☐ kan forvalte sin kompetanse og bidra til faglig utvikling på egen arbeidsplass Generell kompetanse Studenten ☐ kan vise evne til kritisk og etisk refleksjon innen arbeidsfeltet rus- og psykiatri ☐ har utviklet og er bevisst på egne verdier og holdninger som en del av sin profesjonelle kompetanse
Sentrale tema	Selvvalgt fordypningstema
Arbeidskrav	Fordypningsoppgaven skal være praksisrelatert og sette søkelys på egen klinisk atferd i møte med pasient/bruker. ☐ Utarbeide og levere inn en skriftlig fordypningsoppgave individuelt eller i gruppe. ☐ Utarbeide litteraturliste med selvvalgt pensum på 300 sider knyttet til fordypningsarbeidet
Vurderingsform	Fordypningsoppgaven inngår som en del av avsluttende eksamen og vurderes med hel karakter. Studenten må ha oppnådd karakteren E eller bedre for å avlegge muntlig eksamen. Karakter på den skriftlige fordypningsoppgaven utgjør emnekarakteren.
Litteratur	Obligatorisk- og selvvalgt litteratur

10.6 PRAKSIS

Praksis er en obligatorisk del av utdanningen, den skal vare i 10 uker à 30 timer, totalt 300 timer. Praksis gjennomføres hovedsakelig i tredje semester parallelt med teoriundervisningen i emne 3-4. Tilbyder er ansvarlig for å godkjenne praksisplass i samarbeid med student, og godkjenne praksisveiledere. Det kan velges mellom to ulike former for praksis. I tillegg kan 2 av 10 uker praksis velges som observasjonspraksis.

1. *Praksisutplassering* på arbeidsplasser som tilbyr helse- og omsorgstjenester til mennesker med rus- og/eller psykiske lidelser. Denne praksisformen anbefales for studenter som ikke har sitt daglige arbeid innen fagfeltet og trenger praktisk erfaring fra slike arbeidsplasser.

2. *Praksis gjennomført som prosjektarbeid på egen arbeidsplass* er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innen fagfeltet. Studentene må i praksisperioden gjøre et utviklingsarbeid knyttet til fagutvikling/miljøarbeid i praksisfeltet etter bestemte retningslinjer. Praksis blir et felles ansvar for arbeidstaker og arbeidsgiver, og denne formen for praksis krever at studenten får tid til utviklingsarbeid og veiledning. Studentene får synliggjort sin kompetanse innenfor egen organisasjon.

Innhold	Fokus for praksis skal være å utvikle kompetanse innen studentens studieretning. Gjennom praksis skal studenten oppnå et læringsutbytte som gjenspeiler innholdet i emnene. Praksisstudiet danner grunnlaget for fordypningsarbeidet/hovedprosjektet. For å kunne avlegge eksamen må praksis og arbeidskrav være godkjent.
Varighet	10 uker praksis med gjennomsnittlig 30 timer pr uke. Totalt 300 timer.
Praksisform	1) Praksisutplassering 2) Praksis gjennomført som prosjektarbeid på egen arbeidsplass
Læringsutbytte	Før praksis skal studenten formulere ønsket læringsutbytte av praksis (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse). Læringsutbytte for praksis skal være godkjent før praksisperioden starter. For de studentene som skal gjennomføre prosjekt, må prosjektbeskrivelse også være godkjent. Etske hensyn må ivaretas. Læringsutbytte og prosjektbeskrivelse skal benyttes som et aktivt redskap gjennom praksis og være styrende for den kontinuerlige evalueringen. Hensikten med å beskrive læringsutbytte og prosjektbeskrivelse er å klargjøre hvordan praksisstudiene skal gjennomføres og vurderes, samt være et utgangspunkt for studentens selvevaluering. Kunnskaper Studenten • har kunnskap om gjeldende normer og krav innenfor arbeid med psykisk syke og rusmiddelproblematikk • har kunnskap om organisering av tilbudene innen psykisk helsearbeid og rusarbeid, og har kjennskap til ansvar og oppgaver for ulike aktører og samarbeidsparter. • har kunnskap om hva som kjennetegner psykisk syke og mennesker med rusmiddelproblematikk og om hvordan kompleksiteten gir konsekvenser for tilbudene • har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med kartlegging av ressurser og behov hos psykisk syke og mennesker med rusmiddelproblematikk • har innsikt i kunnskapsbasert praksis, og har kunnskap om utviklingsarbeid og kan oppdatere sin kunnskap om utviklingsprosjekter i helse- og omsorgssektoren Ferdigheter Studenten • kan kartlegge en situasjon og vurdere og identifisere behov for iverksetting av helsefremmende tiltak innenfor psykisk helsearbeid og rusarbeid.

	• kan samhandle med og veilede pasienter/brukere for å oppnå mestring og aktiv problemløsning. • kan anvende kunnskap om helsefremmende og forebyggende arbeid for å forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse innenfor psykisk helsearbeid og rusarbeid. • kan anvende kommunikasjonsformer og teknikker profesjonelt i samarbeidet med brukere, pårørende, frivillige, kollegaer og andre yrkesgrupper • kan kartlegge situasjoner i praksis og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger i praksis Generell kompetanse Studenten • har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar brukermedvirkning, brukerens/pasientens integritet og faglig forsvarlighet i praksis. • kan utføre kartlegging og behandling av pasienter brukere med psykiske lidelser og ruslidelser for å vurdere og ivareta deres behov for omsorg, behandling og oppfølging • kan bygge relasjoner med kollegaer, og på tvers av avdelinger og etater i samarbeidet om tjenestetilbudet innen psykisk helse og rusarbeid • kan utvikle konkrete miljøtiltak for å bedre kvaliteten på tjenestetilbudet på arbeidsplassen • kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester innen psykisk helsearbeid og rusarbeid, gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon på arbeidsplassen
Veiledning	Veiledning ivaretas av praksisveileder på praksissted og faglærer (se vedlagt praksishefte)
Arbeidskrav	10 uker praksis med gjennomsnittlig 30 timer. Totalt timetall 300. • Utforme egne læringsutbytter for praksis, evt. prosjektbeskrivelse. • Selvevaluering av læringsutbytte gjennom praksis • Loggføring i praksis • Skriftlig arbeidskrav etter endt praksisperiode som viser refleksjon over et tema/hendelse fra praksis eller gjennomført prosjekt ved eget arbeidssted. Dette arbeidet danner grunnlag for individuell innlevering emne 4.
Vurderingsform	Praksisvurderingen har tre hovedelementer; • Studentens selvevaluering av læringsutbytte, dokumentert i logg • Praksisstedets og lærers vurdering av studentens egnethet i møte med psykisk syke • Praksisstedets og lærers vurdering av studentens personlige og faglige utvikling, vurdert på bakgrunn av studentens læringsutbytte for praksis. Disse elementene skal gjennomføres som en midt- og sluttevaluering. Praksis/praksisprosjekt vurderes til bestått/ikke bestått. Skriftlige arbeidskrav vurderes til godkjent/Ikke godkjent. Veiledning på egen yrkesutøvelse vil bli gitt underveis.

11.0 LITTERATUR

Oversikt over obligatorisk litteratur følger som vedlegg. For studenter som ønsker å gå ut over obligatorisk litteratur, er det utarbeidet en oversikt over anbefalt litteratur.

11.1 OBLIGATORISK LITTERATUR

Forfatter	Tittel	ISBN-nummer	Emne
Andersen, Erling S og Schwencke Eva	<i>Prosjektarbeid. En veiledning for studenter, NKI forlaget. 2014</i>	ISBN:9788256272303	1,3,4
Askheim, Ole Petter og Starrin, Ole	<i>Empowerment i teori og praksis</i> Gyldendal akademisk. 2012	ISBN-9788205428508	2,3,4
Askland, Leif og Sataøen, Svein O.	<i>Utviklingspsykologiske perspektiver på barns oppvekst</i> Gyldendal akademiske. 2017	ISBN-9788205447059	1,3
Bie, Kristin	<i>Refleksjonshåndboken,</i> Universitetsforlaget 2010	ISBN: 9788215017280	1,2,3,4
Dalland, Olav	<i>Metode og oppgaveskriving for studenter</i> Gyldendal akademisk. 2017	ISBN-9788205423985	1,2,3,4
Eide, Hilde og Eide, Tom	<i>Kommunikasjon i relasjoner - samhandling, konfliktløsning, etikk</i> Gyldendal akademisk. 3. utgave 2017	ISBN-9788205500563	1,2,3,4
Evjen, Reidun; Kjelland, Knut B. og Øiern, Tone	<i>Dobbelt opp - om psykiske lidelser og rusmisbruk</i> Universitetsforlaget 2017	ISBN-9788215017396	3,4
Grasaas, Kari Krûger, Sjursen, Marit og Stordalen, Jørn	<i>Fag, etikk og kommunikasjon,</i> Cappelen Damm akademisk, 2019	ISBN-9788202616625	1,2,3,4
Helgesen, Leif, Grasaas, Kari Krûger og Sjursen, Marit	<i>Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene,</i> Cappelen Damm AS, 2016	ISBN-9788202421342	1,2,3,4

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
		Side : 26 av 51

Herheim, Åste og Langholm, Kari	<i>Psykisk helsearbeid – teorier og arbeidsmåter</i> Damms forlag. 2016	ISBN-9788204096678	1,2,3,4
Hummelvoll, Jan Kåre	<i>HELT – ikke stykkevis og delt. Psykiatrisk sykepleie og psykisk helse</i> Gyldendal akademisk. Utg. 2014	ISBN-9788205420311	3,4
Molven, Olav	<i>Sykepleie og jus</i> Gyldendal Juridisk. 5. utgave 2016	ISBN-9788205427846	1,2,3,4
Skaug, Greta Marie	<i>Gode fagfolk vokser</i> Cappelen Damm Akademiske. 5. utg. 2017	ISBN-9788202547721	1,2,3,4
Skre, Ingunn	<i>Traumer bleker ikke alltid med årene</i> , Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 46, nr 2, 2009, side 194-195 https://psykologtidsskriftet.no/kronikk/2009/02/traumer-blekner-ikke-		2,3
Strand, Liv	<i>Fra kaos mot samling, mestring og helhet. Psykiatrisk sykepleie til psykotiske pasienter.</i> Gyldendal Akademisk. 1990		3,4
Tveiten, Sissel	<i>Veiledning – mer enn ord</i> Fagbokforlaget. 4. utgave 2013	ISBN- 9788245014518	1,2,3,4
www.lovdato.no	<i>Aktuelle lover og rundskriv</i> Spesialisthelsetjenesteloven. Helseforetaksloven Folkehelseloven Kommunal Helse- og omsorgstjenesteloven Helsepersonelloven. Pasient- og brukerrettighetsloven Psykisk helsevernloven. Rusreformen Samhandlingsreformen www.lovdato.no		1,2,3,4
Krisesenter sekretariatet	<i>Vold mot eldre, Vold mot barn</i> , Krisesenter sekretariatet www.krisesenter.com		3

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
		Side : 27 av 51

11.2 TILLEGGLITTERATUR

Forfatter	Tittel	ISBN
Aagre, Willy	<i>Arbeid med ungdom</i> Gyldendal 2007	ISBN-9788200425731
Almvik, Arve og Borge, Lisbet	<i>Tusenkunstnere- muligheter og mangfold i psykisk helsearbeid</i> Fagbokforlaget. 2007	ISBN-9788276744873
Bakken, Trine Lise (red.) og Olsen, Mette Egelund (red.)	<i>Psykisk lidelse hos voksne personer med utviklingshemning- forståelse og behandling</i> Universitetsforlaget 2012	ISBN-9788215013435
Bang, Susanne	<i>Rørt, rammet, rystet</i> <i>Kommunikasjon i relasjoner</i> Gyldendal. 1. utgave 2003	ISBN/EAN: 9788205310926
Bollingmo, Leif; Høium, Kari og Johnsen, Bjørn Eirik	<i>Det er mitt liv.</i> <i>Brukermedvirkning og nye</i> <i>hjelperroller i habilitering og rehabilitering</i>	ISBN-9788215006130
Borg, Marit og Topor, Alain	<i>Virksomme relasjoner. Om bedringsprosesser ved alvorlige psykiske lidelser</i> Kommuneforlaget. 2014. ISBN: 9788244621588	ISBN-978824461588
Drake, Robert E.; Fox, Lindy; Mueser, Kim T. og Noordsy, Douglas L.	<i>Integrert behandling av rusproblemer og psykiske lidelser</i> Universitetsforlaget 2008	ISBN-9788215007861
Eide, Tom og Aadland, Einar	<i>Etikkhåndboka for kommunenes helse- og omsorgstjenester</i> Kommuneforlaget 2014 http://hdl.handle.net/11250/99117	
Engedal, Knut	<i>Alderspsykiatri i praksis, lærebok</i> Tønsberg, Forlaget Aldring og helse 2014	ISBN-9788280612267
Fekjær, Hans Olav	<i>Rus:bruk, motiver, skader, behandling, forebygging, historie</i> Gyldendal akademisk 2016	ISBN-9788205496910
Hansen, Åse-Marion og Lingås, Lars Gunnar	<i>Etikk og kommunikasjon</i> Damms forlag, 2014	ISBN-9788204085146

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
	Side : 28 av 51	

Haugland, Bente Storm Mowatt; Bugge, Kari Elisabeth; Trondsen, Marianne V. og Gjesdahl, Siri (red.)	<i>Familier i motbakke-på vei mot bedre støtte til barn som pårørende</i> Fagbokforlaget 2015	ISBN-9788245016512
Helgerud, Marie-H.	<i>Løvetannbarn</i> <i>Forglemmegei forlag 2015</i>	ISBN-9788293407041
Isdahl, Per	<i>Smittet av vold Om sekundærtraumatisering, compassion fatigue og utbrenthet i hjelperyrkene.</i> Fagbokforlaget. 2017.	ISBN-9788245022025
Lauveng, Arnhild	<i>I morgen var jeg alltid en løve</i> Cappelen Forlag. 2014	ISBN 9788202438128978
Lillevi, Ole Greger og Øien, Lisa	<i>Miljøterapeutisk arbeid i møte med vold og aggresjon</i> Gyldendal Akademisk 2014.	ISBN-9788205463936
Linde, Sølvi og Nordlund, Inger	<i>Innføring i profesjonelt miljøarbeid</i> Universitetsforlaget. 2010	ISBN-9788215009179
Lingås, Lars Gunnar og Herheim, Åsta	<i>Kommunikasjon og samarbeid – utvikling av relasjonskompetanse</i> Damms 2008	ISBN-9788204096661
Lossius, Kari (Red.)	<i>Håndbok i rusbehandling.</i> Gyldendal Norsk Forlag 2012	ISBN/EAN 9788205423992
Snoek, Jannike Engelstad og Engedal, Knut	<i>Psykatri – for helse- og sosialfagutdanningene</i> Cappelen Damm AS. 2017	ISBN-978-82-02-51901-8
Solvang, Per Koren og Slettebø, Åshild	<i>Rehabilitering; individuelle prosesser, fagutvikling og samordning av tjenester</i> Gyldendal Akademisk 2012	ISBN 9788205419414

12.0 PRAKSISVEILEDER

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkasuohkan

FAGSKOLEN I NORD

VIDEREUTDANNING I PSYKISK HELSEARBEID OG RUSARBEID

INFORMASJON OM

PRAKSIS

FOR

STUDENT PRAKSISVEILEDER

FAGLÆRER

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
Side : 30 av 51		

12.1 INFORMASJON OM UTDANNINGEN

Studieplan for fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid, er utviklet med sikte på å gi helse- og sosialpersonell med videregående opplæring, mulighet til en videreutdanning. Det kan styrke deres kompetanse i møte med nye og utvidede arbeidsoppgaver i helsevesenet og sosialsektoren. Studieplanen bygger på *Nasjonal plan for psykisk helsearbeid og rusarbeid*, godkjent av NUFHO (nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag) 8. oktober 2012.

Fagskoleutdanning er et selvstendig utdanningsnivå som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Utdanningen skal være yrkesrettet i den forstand at den skal gi grunnlag for å gå direkte ut i arbeid (St.meld. nr. 13 (2011-2012)).

Hovedmålsettingen for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfag er:

- ☐ Utdanne reflekterte yrkesutøvere, med høy yrkesetisk standard som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med tjenesteytere og brukere.

Fagskoleutdanningene skal sikre den enkeltes, samfunnets og arbeidslivets behov for ny kompetanse i tråd med nye oppgaver og utfordringer innen helse- og sosialsektoren. Dagens og morgendagens utfordringer, både i samfunnet generelt og innen helse- og sosialsektoren spesielt, innebærer behov for nytenkning innen utdanningene. Fagskoleutdanningene er derfor tverrfaglige, med fokus på samhandling, forebyggende og helsefremmende arbeid i et brukerperspektiv.

Hovedfokus i utdanningen:

Psykisk helsearbeid omfatter forebyggende arbeid og helsefremmende, behandling og rehabilitering i forhold til alle aldersgrupper og alle grader av rus- og/eller psykiske problem og lidelser. Helse- og sosialfaglig yrkesutøvelse er basert på en kombinasjon av praktiske erfaringer fra arbeid med mennesker og nyere relevant kunnskap om faget. Det er viktig for oss å skape en praksisnær utdanning og være praksisrelatert i innhold og arbeidsmetoder.

Utdanningen deles inn i 3 ulike kompetanseområder:

- ☐ Kunnskap: Om felles kunnskapsgrunnlag og referanseramme, verdier og lovverk
- ☐ Ferdigheter: Kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg.
- ☐ Generell kompetanse: Har høy yrkesetisk forståelse for pasient/bruker og fagfeltet innen rus- og psykiatri.

Kompetansetrekanten brukes som modell for å tydeliggjøre de kompetanseområdene.

Veiledning i praksis er en forutsetning for læringsutbytte av praksis. Målet med veiledning og selvrefleksjon er å bevisstgjøre studenten på egen faglig utvikling og kompetanse i arbeidet med psykiske og /eller ruslidelser.

I kravspesifikasjonen stilles det krav om at veiledere i hovedsak skal ha helsefaglig utdanning som sykepleier, vernepleier eller helsefagarbeider/miljøarbeider med videreutdanning eller lang praktisk erfaring innen fagfeltet. Kompetanse innen veiledning er en fordel.

Studiet er delt inn i emner, og læringsutbytte av praksis må gjenspeile innholdet i de øvrige emnene. I løpet av praksisperioden må studenten få utstrakt mulighet til å delta i tverrfaglig arbeid, dette for å styrke helhetlig forståelse og tilnærming i forhold til mennesker med psykiske- og /eller ruslidelser.

Relasjonskompetanse er et sentralt begrep i utdanningen og gjennom en lengre praksisperiode vil studenten få mulighet til å trene seg i å arbeide i en relasjon med pasient/bruker og pårørende på en slik måte at de kjenner seg møtt og forstått.

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
Side : 31 av 51		

Praksis vurderes til bestått/ikke bestått.

12.2 ANSVAR I PRAKSIS

12.2.1 Studentens ansvar

Fokus for praksis skal være å utvikle erfaringsbasert kompetanse innen studentens studieretning.

Relevante læringsemner kan være:

- ☐ miljøarbeid
- ☐ arbeid i relasjoner
- ☐ arbeid som omsorgsutøver i vid forstand
- ☐ tverrfaglig samarbeid

Praksisstudiene danner grunnlaget for arbeidet med fordypningsoppgaven.

Læringsutbytte av praksis:

Før praksisperioden tar til, skal studenten formulere læringsutbytte av praksis. Læringsutbyttet skal være konkret av både faglig og personlig karakter. Det skal være utviklende for studentene. Læringsutbytte må være realistisk i den forstand at det vil være mulig og nå dem med de midler og den tid som er til rådighet. Formuleringene skal være resultatbeskrivende slik at det er mulig å vurdere om resultatene er oppnådd eller ikke. Beskrivelse av læringsutbytte benyttes som et aktivt redskap gjennom praksis og skal være styrende for den kontinuerlige evalueringen. Det kan revurderes under veis i samarbeid med praksisveileder og fagveileder. Hensikten med beskrivelse av læringsutbytte er å klargjøre hvordan praksisstudiene skal gjennomføres og evalueres. Det skal godkjennes før praksisperioden starter.

I forkant av prosjekt på egen arbeidsplass skal studenten ha utarbeidet eget prosjektmål, arbeidsplan og tidsplan for prosjektet som skal godkjennes av faglærer og praksisveileder.

Selvevaluering:

I løpet av praksisstudiene benytter studenten skriftlig selvevaluering som en metode til bevisstgjøring av handlinger og en vurdering av det etiske, faglige og praktiske grunnlaget for disse. Evalueringen tar utgangspunkt i studentens beskrivelse av læringsutbytte av praksis. Beskrivelsene hentes fra samhandlingssituasjoner og skal ta utgangspunkt både i positive og negative erfaringer. Selvevalueringen brukes i samtaler med praksissted og faglærer (midt- og sluttevaluering).

12.2.2 Praksisstedets ansvar

Studenten blir orientert om praksisstedets

- ☐ Målsetting
- ☐ Arbeidsoppgaver
- ☐ Taushetsplikt
- ☐ Døgnrytme
- ☐ Rapportsystem
- ☐ Pasienter/brukere/beboere
- ☐ Branninstruksjon/sikkerhetsrutiner
- ☐ Ulike personellgrupper

- Studenten får teoretisk og praktisk veiledning i forbindelse med de oppgaver han/hun utfører.
- Studenten får trening i de vanligste oppgaver innenfor sitt framtidige funksjonsnivå.
- Studenten blir vurdert underveis og til slutt.
- Studenten inngår ikke i avdelingens faste personale.
- Student og praksisveileder har begge ansvar for å ta opp uoverensstemmelser direkte og på et tidlig stadium.

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
Side : 32 av 51		

12.2.3 Faglærers ansvar

- Faglærer er skolens representant og er kontaktleddet mellom praksisplassen og skolen.
- Faglærer skal godkjenne studentens turnusplan.
- Faglærer skal i samarbeid med praksisveileder hjelpe studenten å nyttiggjøre seg teorien fra penbøkene i praktisk arbeid, det vil si å anvende kunnskap.
- Faglærer skal i samarbeid med praksisveileder/praksisstedet gi studenten kontinuerlig tilbakemelding.
- Faglærer har det praktiske og pedagogiske ansvar for vurdering i praksis.

12.3 Oppfølging i praksis

I løpet av praksisperioden gjennomføres tre fellessamtaler med studenten, praksisveileder og fagveileder:

1. Oppstartssamtale - ca 60 min.

I forbindelse med/rett etter oppstart i praksis, tar faglærer kontakt. Deltakere: Student, praksisveileder, faglærer og eventuelt avdelingsleder

Tema/ innhold: Gjennomgå praksismateriell. Gjøre avtaler om turnus, tidspunkt for midt- og sluttevaluering. Redegjøre for uavklarte forhold.

2. Midtvurdering - ca 60 min.

Bør gjøres i løpet av 1. halvdel av praksis, slik at studenten får tidlig tilbakemelding i forhold til videre læringsprosess.

Deltakere: Student, praksisveileder, faglærer, og eventuelt avdelingsleder

Tema/ innhold: Studentens selvevaluering. Studenten skal få tilbakemelding på hvor han/hun står faglig sett og hva han/hun bør arbeide med resten av praksisperioden.

3. Sluttvurdering - ca 60 min. Gjennomføres en

av de siste dagene i praksis.

Deltakere: Student, praksisveileder, faglærer og eventuelt avdelingsleder

Tema/ innhold: Studentens selvevaluering. Studenten skal få tilbakemelding på hvor han/ hun står faglig sett og om han/ hun består praksis. Han/ hun kan også gi sin tilbakemelding til praksisstedet.

12.4 STUDIEKRAV TIL STUDENTEN I PRAKSISPERIODEN

Logg:

Studenten skal reflektere over situasjoner og opplevelser gjennom daglig føring av logg.

Beskrivelsene hentes fra samhandlingssituasjoner og skal ta utgangspunkt både i positive og negative erfaringer.

Spørsmål til hjelp for refleksjon i loggen:

Beskriv kort en hendelse eller et hendelsesforløp. For eksempel kan det stilles følgende spørsmål:

- hvilke reaksjoner hadde jeg? (tanker, følelser, kroppsreaksjoner)
- hva skjedde umiddelbart forut for min reaksjon / hva var situasjonen?
- hva fulgte etter min reaksjon / ble noe endret?
- hvilke handlingsalternativer forelå?
- hvilke faglige og etiske begrunnelser anvendte jeg?
- hva lærte jeg av situasjonen?
- hvordan kan jeg nyttiggjøre meg dette?

Arbeidskrav:

Studenten velger en situasjon fra praksis som allerede er beskrevet i egen studentlogg. Ut fra beskrevne situasjon utformes et refleksjonsnotat (se Oppgaveskriving i læringsportalen).

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
		Side : 33 av 51

Benytt spørsmål til hjelp for refleksjon i loggen aktivt når du reflekterer over situasjonen. Her kan du reflektere uten å henvise til teori.

Refleksjonsnotatet brukes videre i arbeid med individuell oppgave emne 4. Oppgavetekst til individuell oppgave emne 4 vil bli gjort kjent ved oppstart av emne 4.

Refleksjonsnotatet leveres inn en uke etter midtevaluering.

12.5 Skjema for praksis**12.5.1 LÆRINGSUTBYTTE FOR PRAKSIS**

Skriv *ett* overordnet læringsutbytte for praksisperioden, og begrunn hvorfor du ønsker å jobbe med dette:

Læringsutbyttet deles inn i teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse

TEORETISK KUNNSKAP

(Hvilken teoretisk kunnskap vil du tilegne deg for å oppnå læringsutbyttet ditt)

YRKESPESTIFIKKE FERDIGHETER

(Hvilke yrkesspesifikke ferdigheter må du tilegne deg for å oppnå læringsutbyttet ditt).

PERSONLIG KOMPETANSE

(Hvilke sider ved deg selv ønsker du å utvikle når du arbeider med dette læringsutbyttet).

Viktig.

Praksis danner grunnlag for arbeid med fordypningsoppgaven. (se Studieplan om praksis).

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
		Side : 37 av 51

Underskrift Student	Underskrift Fagveileder	Underskrift Praksisveileder

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
		Side : 38 av 51

PROSJEKT SOM PRAKSIS (kun for studenter i praksis ved eget arbeidssted)

Tema for prosjektet: Studentene skal i samarbeid med arbeidsstedet der prosjektet gjennomføres komme fram til et tema som skal godkjennes av arbeidssted og faglærer.

Læringsutbytte for praksis: Studenten skal lage 1 læringsutbytte for praksisen som viser til Kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse i tråd med egen kompetansetrekant: teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse. Læringsutbyttet for praksis må samsvare med prosjektet (se: Praksisveileder «Studiekrav til studenten i praksisperioden»).

Studentens rolle: Det er studentene som skal planlegge, gjennomføre og evaluere prosjektet. Det er studentens ansvar å ta kontakt med faglærer hvis uventede utfordringer kommer i løpet av prosjektets varighet.

Praksisveileders rolle: Veileder på praksisstedet skal være kjent med temaet for prosjektet og med studentenes kompetansemål. Veilederen hjelper studentene til å se ulike muligheter for gjennomføring av prosjektet ut fra den kunnskapen veileder har om brukergruppen.

Fagveileders rolle: Fagveileder vurderer studentenes evne til å gjennomføre prosjektet. Fagveileder gir faglig veiledning gjennom planleggingsfasen, oppstartsfasen, gjennomføringsfasen og avslutningen av prosjektet.

Arbeidsplan: Det skal utarbeides en arbeidsplan for de ulike fasene av prosjektet med presisering av hva man ønsker å ha gjennomført til satte datoer. Arbeidsplanen skal være *godkjent 1 uke før prosjektstart*.

Prosjektlogg/refleksjonslogg: Det anbefales daglig loggføring som dokumenterer den praktiske gjennomføringen av prosjektet, og logg om egne refleksjoner knyttet til opplevelser fra praksis.

Praksisveilederen: Dokumentet «praksisveileder» er retningsgivende for utforming av kompetansemål, ansvar i praksisstudier og generell informasjon om praksis for fagskolestudenter. Praksisveilederen inneholder skjema tilknyttet praksis.

PROSJEKT:

1. Hva er et prosjekt?

“et prosjekt er aktiviteter som er avgrenset fra de aktivitetene en organisasjon/gruppe vanligvis gjennomfører, som er avgrenset i tid og som har et klart mål for hva man vil ha oppnådd når prosjektperioden er over”

- definert gjennom klare og tydelige mål
- definert med en bestemt start og sluttdato (tidsbegrenset)

Eksempel på noen typiske **styringsdokument** i et prosjekt:

- Prosjektbeskrivelse (se vedlegg)
- Mål med prosjektet

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
Side : 39 av 51		

- Oversikt/beskrivelse av ressurser (hva har dere til rådighet i prosjektperioden?)
- Turnusplan/ Tidsplan
- Prosjektlogg/refleksjonslogg
- Midtevaluering, sluttevaluering
- Program for prosjektet – aktivitetsplan/ansvarskart (hvem, hva, når hvordan?)

Utgangspunkt for et prosjekt

- 1) Det kan være et konkret problem du ønsker å løse
- 2) Det kan være nye aktiviteter du er interessert i å gjøre
- 3) Det kan være ett tema du er interessert i å utforske/fordype deg nærmere i

2. Prosjektbeskrivelsen

Prosjektbeskrivelsen er viktig for å få ideene ned på papiret.

Hva vet dere om stedet der prosjektet skal gjennomføres?

For å lage en prosjektbeskrivelse kan det være lurt å svare så godt som mulig på følgende spørsmål:

a. Hva er situasjonen i dag?

Beskriv utgangspunktet for å iverksette prosjektet.

Hvordan/hos hvem oppstod ideen?

Hvorfor er dette et viktig prosjekt som bør gjennomføres?

Er det et viktig for faget du studerer?

Har du erfaringer med liknende prosjekt?

Dersom hensikten med prosjektet er å skape noe nytt, for eksempel et nytt tema eller en ny arbeidsmetode/tilbud, så forklar det grundig:

Hva er nytt og hvorfor er det interessant?

Har du kunnskap nok om situasjonen/omgivelsene, det dere skal endre på?

Har du valgt ut de beste tiltakene og riktig framgangsmåte for å nå prosjektets mål?

Er det andre som har gjort liknende prosjekt, eller som har erfaringer fra liknende prosjekt fra andre steder?

Hvem andre kan/skal involveres i prosjektet?

b. Hva ønsker vi å oppnå med prosjektet?

Å definere tydelige mål er helt essensielt. Målet må være formulert slik at dere kan sjekke ved prosjektslutt om dere har nådd målet eller ikke.

c. Hvilke aktiviteter kan bidra til å oppnå målet?

Hvem er målgruppen for prosjektet, hvordan retter dere prosjektet mot målgruppen og hvilke aktiviteter skal dere gjøre rettet mot denne målgruppen? Hvordan skal det organiseres? Hvem gjør hva? Hva er tidsplanen for forberedelser, gjennomføring og slutføring?

d. Hva kan gå galt og hvordan skal vi møte problemer?

Her må dere tenke gjennom hva som kan bli utfordringene med prosjektet. Hva skal dere gjøre hvis dere møter på eventuelle problemer. En plan B kan være smart.

e. Spørsmål underveis i prosjektet:

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
Side : 40 av 51		

- Oppnår vi målet vi har satt oss?
- Følger vi den tidsplanen vi har lagt?
- Har vi de ressursene vi trenger (personer, tid, penger og materiell)
- Er det noe vi må gjøre annerledes?
- Hvordan fungerer samarbeidet

f. Evaluering av prosjekt:

Det er lurt å tenke evaluering helt fra begynnelsen av prosjektet. Her er spørsmålet hvordan vi skal finne ut om vi har lykket med prosjektet?

Om meg selv:

Navn: Din utdanning og yrkeserfaring: Forventninger til deg selv i praksis: Forventninger til praksissted: Utfordringer for deg i praksis:	
--	--

Læringsutbytte:

Skriv ett overordnet læringsutbytte for praksisperioden, og begrunn hvorfor du ønsker å jobbe med dette:	
--	--

Prosjektbeskrivelse:

Navn på prosjekt:	
Prosjektmål	
Bakgrunn for prosjektet	

Hva skal gjøres	
Hvordan skal det gjennomføres	
Når skal det evalueres	
Etiske hensyn	
Hvordan skal det avsluttes	

Student:

Prosjektet er godkjent av:

Dato/Faglærer-----
Dato/Praksissted/Praksisveileder

Midtvurderingsskjema for praksis:

Studentens

navn:.....

Praksissted:

.....

Tidsrom:..... **Midtvurdering (dato):**..... Fravær til nå:

.....dager.....timer

Om det er tvil om studenten har jobbet med læringsutbyttet og kan få bestått ved praksisperiodens slutt, skal studenten gis skriftlig varsel om dette snarest og senest 3 uker før praksisperiodens avslutning.

Læringsutbytte:	Studentens selvevaluering	Praksisveileders vurdering av studentens læringsutbytte :	Fokus for videre praksisperiode
Læringsutbytte Reflekter over kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse (Jmfr. Egen kompetansetrekant – teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse)			

Kommentar faglærer

Studieplan Psykisk helsearbeid og rusarbeid kull 2021	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 1.8.3.1.1
		Side : 44 av 51

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Underskrift student underskrift praksisveileder underskrift faglærer

12.7.2 Sluttvurderingsskjema for praksis

Studentens navn:.....

Praksissted:

Tidsrom:

Sluttvurdering (dato): Fravær totalt:dagertimer

Læringsutbytte:	Studentens selvevaluering	Praksisveileders vurdering av studentens læringsutbytte:
------------------------	----------------------------------	---

Læringsutbytte:

Reflekter over kunnskap, ferdigheter
og generell kompetanse

(Jmfr. Egen kompetansetrekant –
teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke
ferdigheter og personlig
kompetanse)

Resultat: (bestått / ikke bestått)

Kommentar faglærer:

.....
.....
.....

Student

Praksisveileder

Faglærer

12.8 TURNUSPLAN

Praksisuke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							

Studenten skal ha 300 timer i praksis. Praksis må om nødvendig strekkes over 10 uker (ved fulltid) da en dag pr. uke som regel er satt av til forelesninger og arbeid i studieverkstedet.

Både studenten og praksisstedet fører oversikt over evt fravær.

Turnus skal så langt det er mulig følge praksisveileders turnus.

12.9 Taushetserklæring**Fagskolen i Nord**

Høyere yrkesfaglig utdanning

TAUSHETSERKLÆRING

Fagskolestudenter som gjennomfører praksis i helsefaglige videreutdanninger ved offentlig eller privat institusjon har taushetsplikt. Dette følger av:

Lov av 10. Februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker, § 13, som lyder:

”Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om noens personlige forhold”

”Som personlige forhold regnes ikke fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerskap, sivilstand, yrke, bopel, arbeidssted, med mindre slike opplysninger røper et klientforhold eller andre forhold som må anses som personlige.”

Lov av 2 juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v., §21, (jfr §3 pkt 3) som lyder:

”Helsepersonell skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell”.

Overtredelse av disse lovbestemmelsene, samt brudd på taushetsplikt fastsatt ved gyldig instruks, er straffbart.

Undertegnede erklærer herved at jeg er blitt gjort kjent med bestemmelsene om taushetsplikt, og vil bevare taushet om det jeg gjennom min praksis som student ved Fagskolen i Nord får vite om noens private forhold.

Jeg er klar over at taushetsplikten også gjelder etter at jeg har sluttet i tjenesten. Jeg er også kjent med at overtredelser av taushetsplikten straffes etter §§ 121 og 144 i Straffeloven (1902.05.22 nr 10).

Sted.....

Dato.....

.....
Studentens underskrift

12.10 OBSERVASJONSPRAKSIS

INFORMASJON OM OBSERVASJONSPRAKSIS FOR STUDENT, PRAKSISVEILEDER OG FAGVEILEDER

INFORMASJON OM UTDANNINGEN

Fagskoleutdanning er et selvstendig utdanningsnivå som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. Utdanningen skal være yrkesrettet i den forstand at den skal gi grunnlag for å gå direkte ut i arbeid (St.meld. nr. 13 (2011-2012)).

Videreutdanning i Psykisk helsearbeid og rusarbeid har som mål å utdanne reflekterte yrkesutøvere som med høy yrkesetisk standard som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med tjenesteytere og brukere. Fagskoleutdanningene skal sikre den enkeltes, samfunnets og arbeidslivets behov for ny kompetanse i tråd med nye oppgaver og utfordringer i helse- og sosialsektoren. Dagens og morgendagens utfordringer, både i samfunnet generelt og innen helse- og sosialsektoren spesielt, innebærer behov for nytenkning innen utdanningene. Fagskoleutdanningene er derfor tverrfaglige, og har et klart brukerperspektiv.

Fagskoleutdanningen deles inn i 3 ulike kompetanseområder:

- Kunnskap: Om felles kunnskapsgrunnlag og referanseramme, verdier og lovverk
- Ferdigheter: Kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg.
- Generell kompetanse: Har høy yrkesetisk forståelse for pasient/bruker og fagfeltet innen eldreomsorg.

Kompetansetrekanten brukes som modell for å tydeliggjøre de tre kompetanseområdene. (Jmfr. egen kompetansetrekant – teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse).

Yrkesfunksjon og yrkeskompetanse

Sykdomsbildet har over tid endret seg, blant annet møter helsepersonell oftere personer med sammensatte lidelser, f.eks. innenfor rus- og psykiatri. Både nåtidens og fremtidens helsetilbud står overfor store utfordringer. Samhandlingsreformen (St.meld.nr. 47) medfører at arbeidsoppgaver flyttes mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten. Som følge av reformen kom ny *Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester* (2011), og nye nasjonale retningslinjer for behandling og oppfølging av personer som har psykiske lidelser i kombinasjon med rusproblemer (*Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig rus- og psykisk lidelse-ROP-lidelser» 03/2012*).

Det er ofte de mest sårbare og vanskeligstilte pasient/brukerne som har størst behov for å bli møtt av en helhetlig helsetjeneste. Fellesnevneren for dem som har et særskilt behov for samhandling og koordinering, er at de har et behandlings- og omsorgsbehov ingen av tjenesteyterne kan løse alene. Tverrfaglig samarbeid og samhandling innad i kommunal sektor og med spesialisthelsetjenesten er derfor viktig. Fagskoleutdanningen i psykisk helsearbeid og rusarbeid gir studentene kunnskap og forståelse i en felles referanseramme der samhandlingsreformens intensjoner legger sentrale føringer. Dette innebærer blant annet å forstå viktigheten av å forebygge fremfor å reparere, få ulike ledd i helse- og omsorgstjenesten til å jobbe sammen og styrke brukermedvirkningen.

Fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid kvalifiserer blant annet for arbeid innen:

- Kommunal helse- og omsorgstjeneste som f.eks. bo- og omsorgssentre, rehabiliteringssentre og aktivitetssentre
- Kultur- og oppvekstsektoren som f.eks. ungdomsklubber, barnehager, skoler og skolefritidsordninger
- Arbeids- og velferdsforvaltningen med f.eks. oppfølging av arbeidstrening- og attføringstiltak
- Spesialisthelsetjenesten i f.eks. tverrfaglig team og i behandlingsinstitusjoner som miljøarbeidere

Observasjonspraksis:

Totalt skal praksis utgjøre minimum 25 % av samlet studietid, tilsvarende 10 uker á 30 timer. Av dette kan studenten velge å bruke 2-3 uker til en kortere observasjonspraksis.

Vurdering: Studenten skal ikke evalueres faglig i observasjonspraksis, men praksisstedet anfører om studenten har gjennomført praksis på en tilfredsstillende måte. Studenten må da ha vært til stede min. 90 % av praksistiden, vist interesse og vært aktiv observatør i avdelingens daglige aktiviteter og oppgaver.

12.10.1 Ansvar i observasjonspraksis

Studentens ansvar

Studenten skal selv velge ett eller flere tema/fokus for observasjonspraksis, og klargjøre dette for praksisstedet og faglærer. Tema/fokus må være realistisk i den forstand at det vil være mulig å kunne gjøre relevante observasjoner med de midler og den tid som står til rådighet. Det må også stå i samsvar med studentens studieretning.

Alle praksisstudier er med på å danne grunnlag for studentens fordypningsoppgave mot slutten av utdanningen. Studenten skal derfor skrive logg i løpet av observasjonspraksis. Her kan studenten f. eks notere relevante observasjoner, nyervervet kunnskap om tilstander og diagnoser (symptomer, tiltak, behandling), samt reflektere over egne tanker, opplevelser og reaksjoner.

Praksisstedets ansvar:

Studenten skal ha en kontaktperson i avdelingen.

Studenten må få mulighet til å sette seg inn i praksisstedets

- målsetting
- arbeidsoppgaver
- taushetsplikt
- døgnrytme
- rapportsystem
- pasienter/brukere/beboere
- branninstruks/sikkerhetsrutiner
- ulike personellgrupper

Studenten inngår ikke i avdelingens faste personale.

Praksisstedet skal registrere studentens tilstedeværelse og godkjenne praksis utfra gitte kriterier, se punktet "observasjonspraksis".

Faglærers ansvar:

Faglærer er skolens representant og er kontaktleddet mellom praksisplassen og skolen.

Faglærer skal godkjenne studentens turnusplan.

Faglærer vil kontakte praksisplassen/studenten i løpet av praksisperioden.

12.10.2 TURNUSPLAN for observasjonspraksis

Praksisuke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag

Både studenten og praksisstedet fører oversikt over evt fravær.

Turnus skal så langt det er mulig følge kontaktpersonens turnus.

Vurderingsskjema for observasjonspraksis

Studentens navn:.....

Praksissted:.....

Tidsrom:.....

Fravær i perioden:.....dager.....timer

Ut fra krav om tilstedeværelse og deltakelse/interesse vurderes praksis til

..... (godkjent/ikke godkjent)

Eventuell kommentar:

.....

.....

.....

.....

Student

Kontaktperson

Faglærer

Skjemaet sendes i underskrevet stand med studenten tilbake til skolen.

13.0 FORDYPNINGSOPPGAVE**RETNINGSLINJER FOR ARBEID MED FORDYPNINGSOPPGAVE**

Fordypningsoppgaven skal være praksisrelatert og sette søkelys på egen klinisk adferd i møte med bruker/brukergruppe

Læringsutbytte:**Kunnskap**

- Innhente, bearbeide og vurdere faglitteratur og anvende teorien på en presis og helhetlig måte i det skriftlige arbeidet
- Om gjennomføring av prosjektarbeid

Ferdigheter

- Evne til å drøfte og vurdere sammenheng mellom praksis og teori
- Systematisere, utvikle og formidle erfaringsbasert kunnskap
- Forvalte sin kompetanse og bidra til faglig utvikling på egen arbeidsplass

Generell kompetanse

- Vise evne til kritisk og etisk refleksjon i arbeid med rus- og/eller psykisk helsearbeid
- Utviklet og er bevisst sin profesjonelle kompetanse

Den skriftlige oppgaven skal bidra til at studenten:

- Fordyper seg i et tema/problemstilling innen psykisk- og/eller rusarbeid, viser faglig innsikt og personlig kompetanse gjennom refleksjon/diskusjon
- Øker sin helhetlige forståelse i arbeidet med personer med psykiske- og eller ruslidelser
- Viser forståelse for viktigheten av tverrfaglig samarbeid og samhandling på tvers av etater
- Tydeliggjør viktigheten av brukermedvirkning og pårørendes rolle
- Trekker frem forebyggende og helsefremmende tiltak
- Øker sin forståelse av omsorgs-, habiliterings-, og rehabiliteringsarbeid med mennesker med psykiske- og/eller ruslidelser

Veiledning:

Studenten har selv ansvar for å avtale veiledning med skolens veiledere. Hver student har krav på veiledning. Det skal leveres plan for veiledning og veiledningsgrunnlag før hver veiledning.

Valg av tema og metode

Studenten velger selv tema og problemstilling. Mulighet for praktisk gjennomføring og etiske vurderinger må vektlegges. De studentene som velger prosjekt på egen arbeidsplass kan skrive en fordypningsoppgave på bakgrunn av dette. Prosjektbeskrivelsen vil da danne grunnlaget for problemstillingen. I fordypningsoppgaven skal aktuell teori knyttes til de ulike fasene og erfaringene fra prosjektet.

I fordypningsoppgaven er følgende punkter sentrale:

- utforming av problemstilling
- refleksjon over sammenhengen mellom teori og praksis
- presentasjon og formidling

Etiske hensyn

Studenten har taushetsplikt om all informasjon hun/han får i forbindelse med studiet.

Planen for fordypningsoppgaven skal forelegges fagveileder for godkjenning.

Studenten har ansvar for at data anonymiseres. Dette omfatter også egne erfaringer som eventuelt benyttes i oppgaven. Etiske retningslinjer for studentoppgaver (utformet av Fagskolen i Troms).